

IA-bransjeprogram for bygg- og anlegg

BNL-frokostmøte 2. nov. '22

“Sunn og uskadet hjem fra jobb”

Programmets mål:

- Redusert sykefravær i og frafall gjennom å styrke HMS-arbeidet i bedriftene, redusere skader og helseplager

Webinar IA - Bygg og Anlegg

Målsettinger for dagen:

1. Informere kort om IA-bransjeprogrammet for bygg og anlegg
2. Informere om prosjekter som kan være relevante for bedrifter i BNL
3. Og, hva kan vi gjøre for dere?
4. Har dere noen gode ideer til oss, om tiltak som kan redusere sykefravær, frafall, skader eller helseplager?

Vi er fire i administrasjonen:

Knut Aeland

Prosjektleder IA-bransjeprogrammet i bygg og anlegg

✉ knut.aeland@bni.no

☎ 48212625

Gudmund Engen

Ansvarlig for økonomi/finansiering i IA-bransjeprogrammet i bygg og anlegg.
Kontaktperson fysisk/kjemisk arbeidsmiljø.

✉ gudmund.engen@bni.no

☎ 91137207

Marita Nordskog

NAV Arbeidslivssenter Vest-Viken -
kontaktperson for psykososialt arbeidsmiljø i IA-programmet

✉ Marita.nordskog@nav.no

☎ 91397063

Samina Siddique

EBA - kontaktperson for fysisk/kjemisk arbeidsmiljø i IA-programmet

✉ samina@eba.no

☎ 469 05 007

IA-Bransjeprogrammet:

Bransjeprogrammet
handler i bunn og grunn
om det å komme sunn
og uskadet hjem

Korte fakta om bransjeprogrammet:

- Ett av 7 bransjeprogrammer
- Partene i arbeidslivet bestemmer prioriteringene
- Oppstart: høsten 2019 (egentlig januar 2020)
- Tildelt ca. 50 millioner i prosjektstøtte
- Gjennomført mellom 50 og 60 prosjekter og tiltak
- Avslutning er planlagt i juni '23

Sykefravær i bygg og anlegg

	2018	2019	2020	2021
Sykefravær	4,4%	4,4%	5,0%	4,9%
Tapte dagsverk	2,1 mill	2,2 mill	2,6 mill	2,6 mill

Nesten halvparten av de med fravær oppgir at dette skyldes helseproblemer helt eller delvis forårsaket av jobben!

Spesielt er dette relatert til:

- Muskel- og skjelettplager, dvs smerter i nakke, skulder, armer, korsrygg og ben
- Luftveisplager
- Nedsatt hørsel/øresus
- I tillegg vet vi at det er relativt høy risiko for arbeidsskader i bygg og anlegg

Sikkerhet på byggeplassen er også en del av bildet:

- ❑ Mellom 6 og 10 personer omkommer årlig i bygg og anlegg
- ❑ Ca. 100 personer får varige mén
- ❑ Ca. 8000 fraværsskader

I tillegg til de personlige belastningene, koster det samfunnet store summer hvert år. Virke har beregnet at sykefravær koster bedriftene ca. 24 mrd. årlig

➤ Yngre menn er mest utsatt

Aktuelle prosjekter:

1. Fysiske tiltak som kan gjøre arbeidsdagen enklere
 - Eksternt skjelett
 - Vibrasjonsdemping
 - Robotlift
2. Basisprogram i ledelse (ny i lederrollen)
3. Bygg Rygg – kurs i forebyggende ergonomi og mestring
4. Sikkerhetsbevissthet
 - Fareblind (Samarbeid for Sikkerhet i BA)
 - Sikkerhetsuke i vgs
5. Ergonomiportalen

Uttesting av eksternt skjelett

- Å arbeide med hender over skulderhøyde er veldig anstrengende og gir smerter og skader - og fravær etter hvert.
- Tømrere, byggearbeidere og elektrikere topper listen over yrker med arbeid med “hendene i eller over skulderhøyde”.
- IA-programmet har gjennomført en uttesting av “eksternt skjelett” i forskjellige arbeids-situasjoner. Konklusjon: Et nyttig hjelpemiddel for arbeidstakere som har vedvarende arbeid i og over skulderhøyde.
- Det finnes etter hvert flere forskjellige typer på markedet, med sine pluss og minus. Og prisen har falt betraktelig siden de første så dagens lys.

Foto: Pål Nordaune

Vibrasjons-skader

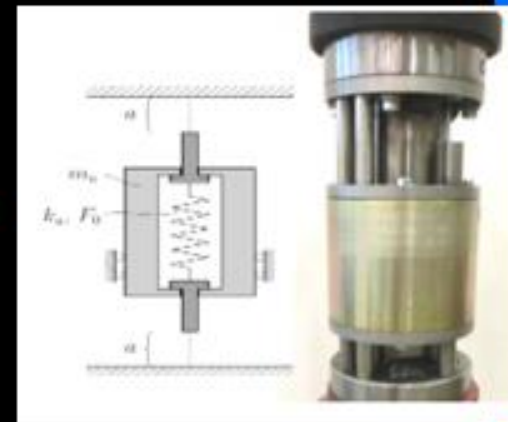

- Arbeid med vibrerende verktøy kan føre til yrkesskaden HAVS
- HAVS (hånd-arm vibrasjonssyndrom) kan gi nedsatt blodsirkulasjon, føleforstyrrelser, smerter og redusert finmotorikk i fingrene
- Vibrasjonseksposering bidrar til økt sykefravær og frafall i arbeidslivet

Vibrasjons-reduserende modifikasjoner av utstyr

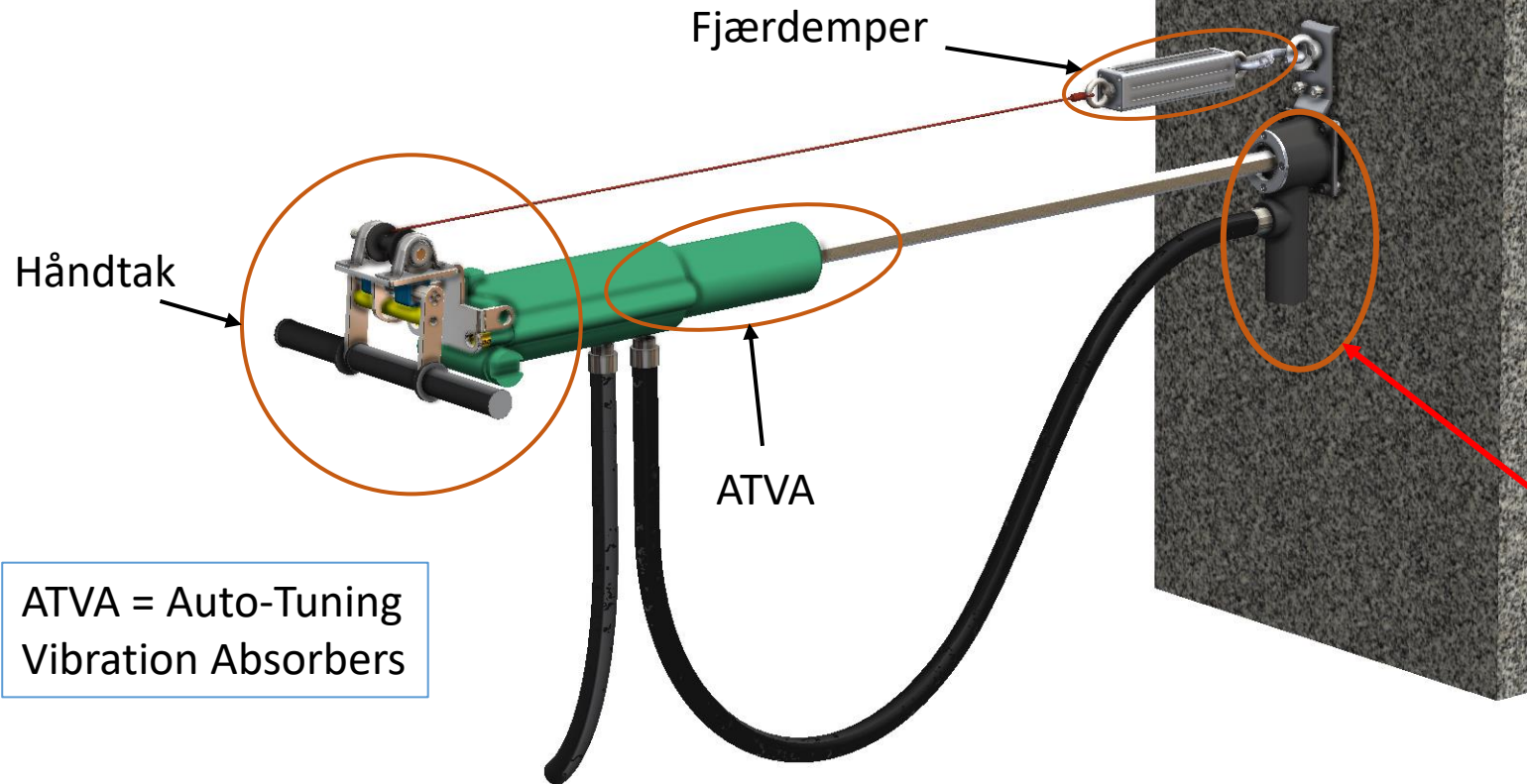

80 – 90% reduksjon i vibrasjonsbelastning

- **Formål:** Redusert sykefravær som følge av vibrasjonsskader gjennom utvikling/testing av utstyr og bedre arbeidsmetoder.
- **Ledes av:** Stami
- **Deltagelse:** 6 anleggs-entreprenører

Konsept for vibrasjonsdemping av fjellbor

Utviklet i IA-programmet av RI.SE og testet ut av Mesta og andre brukere av tilsvarende fjellbor. 10 bedrifter er med. Vibrasjonsdempingen oppnås for begge hender, og vil være i området 60 - 90%!

ATVA = Auto-Tuning
Vibration Absorbers

Støvkontroll ble en spin-off av prosjektet

Foto: Thomas Clemm

Eksempel på utstyr med nyutviklet intern demping RISE (Research Institute of Sweden) vs tradisjonell løsning

6,3 kg

Vibrasjon

Overflatesliping	6.4 m/s ²
Måleusikkerhet K	1.5 m/s ²
Sliping med slipepapir	2.5 m/s ²
Måleusikkerhet K	1.5 m/s ²

6,6 kg

Vibrasjon

Overflatesliping	3.7 m/s ²
Måleusikkerhet K	1.5 m/s ²
Sliping med slipepapir	2.5 m/s ²
Måleusikkerhet K	1.5 m/s ²

Denne forskjellen betyr at man kan jobbe mer enn dobbelt så lenge med vinkelsliperen med demping, 1t 50min vs 50min med konvensjonell sliper før man når tiltaksgrensa!

Kartlegging og karakterisering av eksponering i byggebransjen ved riving og renovering av bygg (kortnavn: BYGGX)

Bakgrunn

- Betong og murstein inneholder opptil 30 % krystallinsk silika (kvarts).
- Riving og bearbeiding av denne type materialer kan føre til eksponering for respirabelt støv og kvarts.
- Grenseverdien for respirabel kvarts ble 1. juli 2021 endret fra 0,1 mg/m³ til 0,05 mg/m³.

nLINK

Malermestrenes
Landsforbund

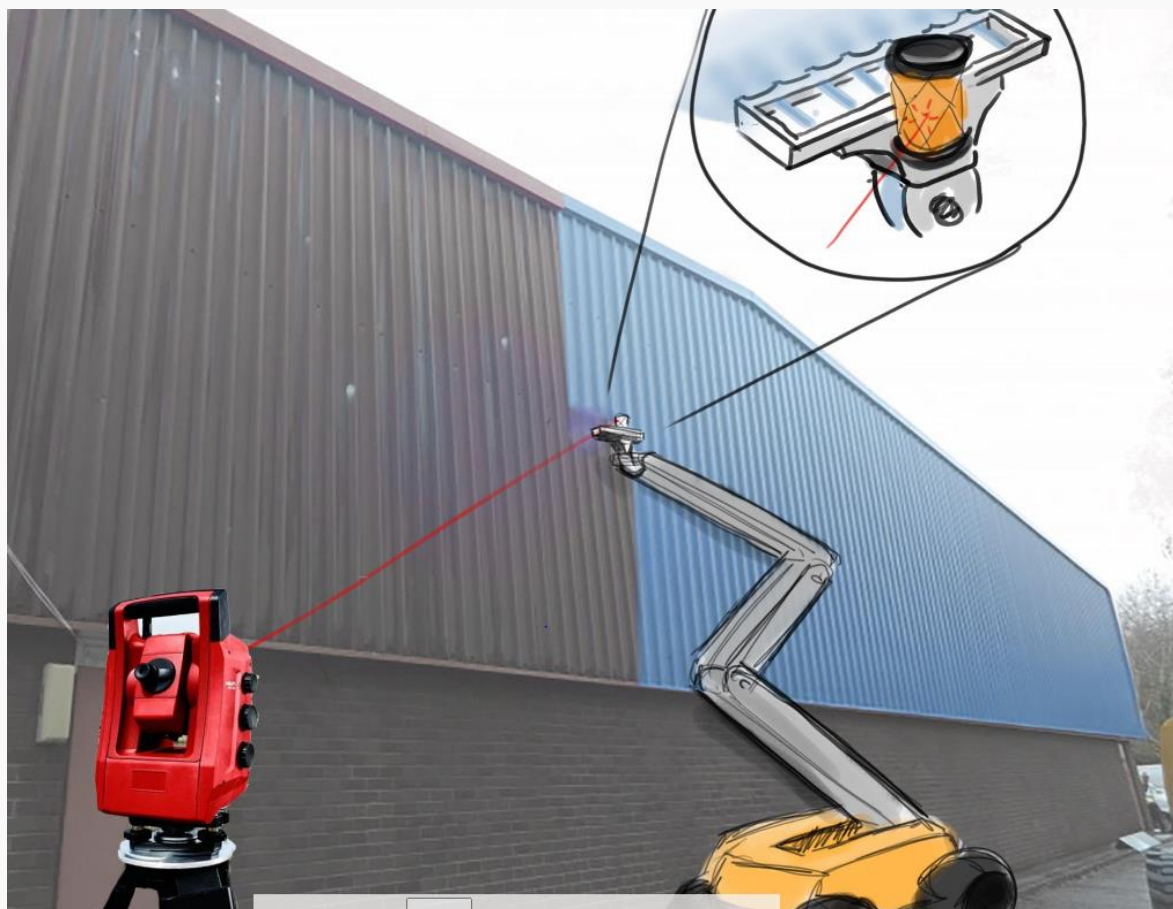

Byggenæringens
Landsforening

Robotlift for vasking og maling

nLink. Uttestinging av Robotlift hos Westcon. Pågår

- Fjerne arbeid i høyden
- Inspeksjon
- Vasking
- Sandblåsing
- Maling
- Fjellrensing

Agenda:

2. Basisprogram i ledelse (ny i lederrollen)

(Komplett kurspakke ligger på Arbinn.no)

Basisprogrammet i ledelse

- Trivsel på arbeidsplassen og god ledelse henger tett sammen
- Basisprogrammet i ledelse har som målsetning at lederne som deltar skal få økt lederkompetanse innen:
 - grunnleggende praktisk ledelse
 - økt forståelse for hva lederrollen innebærer
 - økt trygghet i lederrollen
 - lære mer og utvikle seg videre i rollen som leder

Bli en bedre leder!
Ta basisprogrammet i ledelse

Basisprogrammet gir deg en innføring i grunnleggende praktisk ledelse, og inneholder alt du trenger for å bli en mer kompetent, trygg og god leder.

ia inkluderende arbeidsliv
Bransjeprogrammet for bygg og anlegg

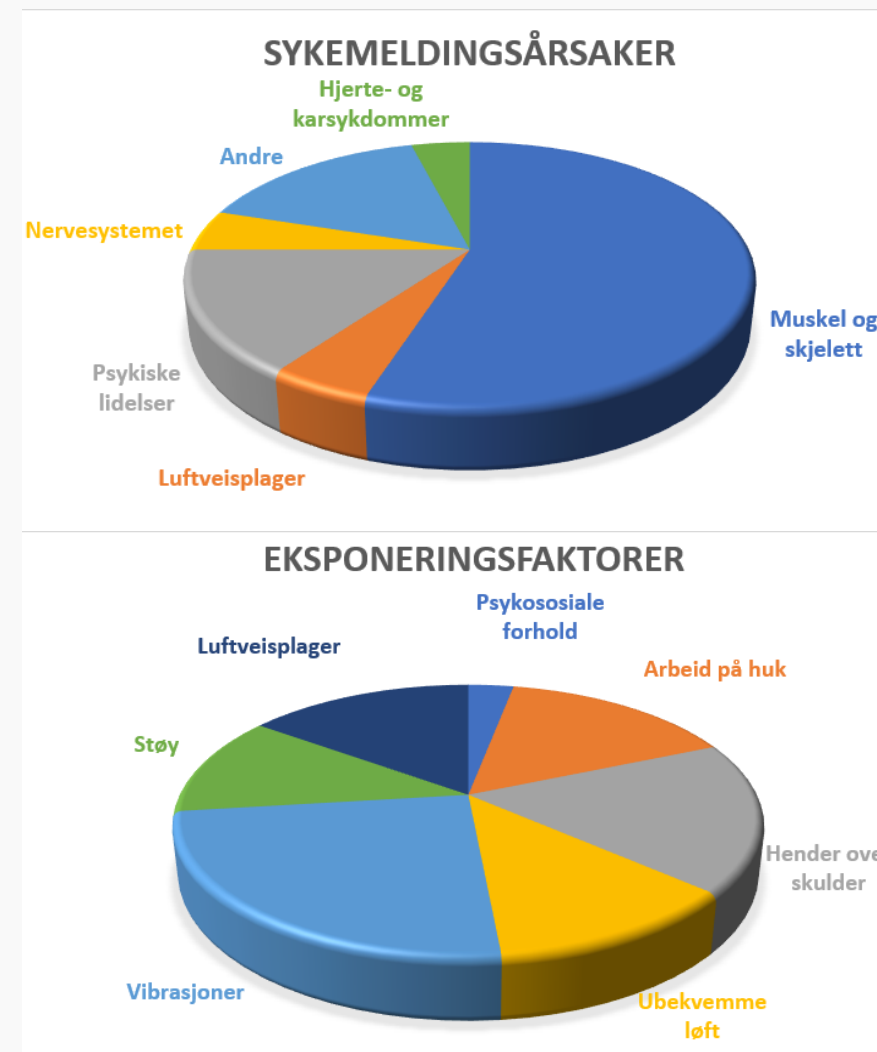
Agenda:

3. Bygg Rygg – muskel og skjelettplager. Kursing i forbyggende ergonomi og mestring

(Se Ergonomiportalen.no)

Hva er de mest fremtredende årsakene til sykefravær, og hva føler ansatte at de utsettes for?

- Totalt legemeldt sykefravær for bygg og anlegg er 4 – 5%. Dette utgjør ca 10.000 årsverk.
- Muskel- og skjelettplager er den klart mest fremtredende årsak angitt i sykemeldinger.
- Bildet er noe mer differensiert når en ser på eksponeringsfaktorer angitt gjennom NOA-undersøkelser utført av STAMI.

Naturlig med et sterkt fokus på «muskel og skjelett»

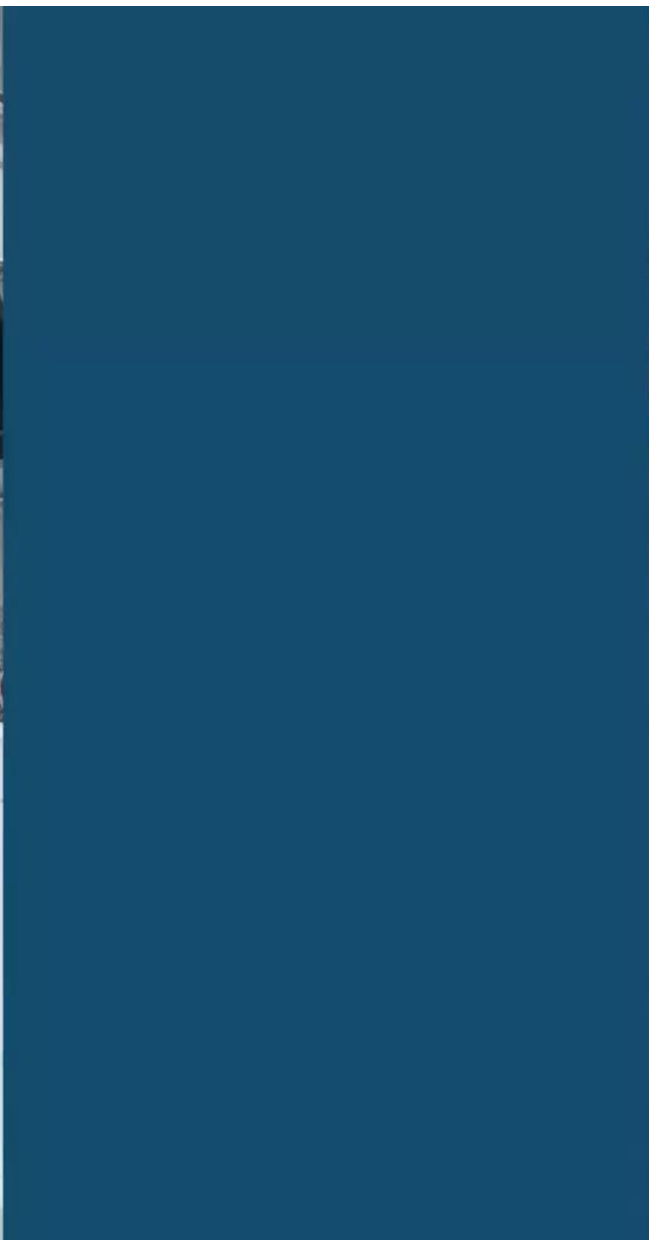
Nesten halvparten av de med fravær oppgir at dette skyldes helseproblemer helt eller delvis forårsaket av jobben!

Spesielt er dette relatert til:

- Smerter i nakke, skulder og armer
- Smerter i korsrygg og ben

Det er stor variasjon mellom bedriftene mht2. sykefravær.

Agenda:

4. Sikkerhetsbevissthet

- «Fareblind»; kurs utviklet av Samarbeid for Sikkerhet i B&A
- «Sikkerhetsuke» i vg skoler

Se Youtube.com;

- Sikkerhetsuka Nome
- Fareblind!

«Fareblind»; kurs utviklet av Samarbeid for Sikkerhet i B&A

Sikkerhetsopplæring i den vg. skolen

Først ute var Nome videregående skole i 2021 (Søk opp «Sikkerhetsuka» på Youtube.com)

- Ergonomi
- Sikring av arbeid ved veg
- Sikkerhet rundt maskiner og kjøretøy
- Førstehjelp
- Arbeid i grøft, sikring av grøft
- Sikre løfteoperasjoner
- Psykososiale forhold
- Ansvar for egen helse

I år kommer i tillegg RE og Kongsberg vgs – og senere kanskje flere

Det føles riktig å prioritere ungdom som skal ut i yrkeslivet

Man må passe på seg selv Selv om ingen andre har tenkt, må du gjøre det

STOPPET: Arbeidstilsynet stoppet gravearbeidet i Bratsberggata i vår på grunn av brudd på sikkerhetsregler. Nå illegges kommunen en bot på en kvart million kroner.

FOTO: TORE ØYVIND MOEN

Fikk en kvart million i bot

Skien kommune får en kvart million i bot fordi en lærling var i fare etter å ha gått ned i usikret, seksmeters dyp grøft. – Det er en svært alvorlig sak og kommunen må ta tak, sier Arbeidstilsynet.

Denne gangen er det betydelig høyere.

– Jeg kan bekrefte at det er sendt ut varsel om overtredelsesgebyr på 250.000 kroner. Dette er en alvorlig sak, sier seksjonsleder Bjørn Tore Hansen i Arbeidstilsynet.

Det var i slutten av april i år at Arbeidstilsynet stoppet

Kommunen må ta tak

Han viste da til at grøper dypere enn to meter skal stives av eller ha en helning som ikke var til stede på området. Den aktuelle grøfta er et sted mellom 5,5 og 6 meter dyp, ifølge Arbeidstilsynet.

Hansen sier nå at han håper kommunen er nøye når

– På generelt grunnlag vil jeg si ja, vi passer godt på lærlingene våre. Den tragiske arbeidsulykken i fjor var jo kjempeuheldig. Men de to sakene du referer til har ikke sammenheng, sier Tengelsen.

Han sier de er ilagt gebyr for at det skal ha preventiv virkning

Ville dere turt å si i fra?

- Ikke lett som «fersking»

Agenda:

5. Ergonomiportalen - en kunnskapsbank om ergonomi og HMS

EN GUIDE TIL BEDRE ERGONOMI I BYGG- OG ANLEGG

Ergonomiportalen er bygg og anleggsgnæringen samt Energinæringens eget nettsted for ergonomi og arbeidsmiljø.

(www.ergonomiportalen.no)

Faggrupper

Smerter

Hjelpemidler

Vibrasjonskalkulator

Funksjonsvurdering

Ledelse og organisering

Arbeidsgiver

Arbeidstaker

Bedriftshelsetjeneste

Bygghverv

Ofte sier man at grunnlaget for et godt og sikkert arbeidsmiljø legges i planleggingsfasen.

Når det gjelder ergonomi kan dårlig eller mangelfull planlegging påvirke hvor tunge eller ensformige arbeidsoppgavene blir utover i prosjektet.

Under planlegging og prosjektering skal man vurdere risiko og

- **Formål:**
 - Etablere en tidsriktig portal med kvalitetssikret innhold
 - Dokumentere mange av resultatene fra IA-programmet
 - Målgrupper er primært BHT, vernetjeneste og 1.-linje ledere.
- **Ledes av:** EBA

Ikke bare bare å montere balkongvindu som veier 250 kg når du ikke har planlagt for det. (Bilde lånt fra Skanska)